

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Amstelveen
T.a.v.
Postbus 4
1180 BA Amstelveen

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
1574936

Uw referentie

Datum 14 juli 2024
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

Naam	Paaskerk
Adres	Augustinuspark 1
Postcode/plaats	1185CN Amstelveen
Gemeente/provincie	Amstelveen; Noord-Holland;
Monumentnummer	532146

Geacht college,

Op 24 mei 2024 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden het volgende voorschrift:

- Dat de bestaande preekstoel ten allen tijde, zichtbaar onderdeel blijft van het liturgisch podium in de kerk.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Aan u wordt een omgevingsvergunning gevraagd voor de herinrichting van het interieur van de kerkzaal van de Paaskerk te Amstelveen.

De wens van de eigenaar/beheerder van de kerk is om aanpassingen in het interieur te doen omwille van de bruikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid met als doel de bestaanszekerheid van de Paaskerk te behouden. De aanleiding hiertoe is een veranderend gebruik van de ruimte tijdens de eredienst en de wens van multifunctioneel gebruik van de ruimte buiten deze diensten.

De werkzaamheden bestaan uit het realiseren van onder andere de volgende onderdelen: een aandachtswand, scheidingswanden, een nieuw podium, een leuning t.p.v. het liturgisch centrum, een luifel t.p.v. de techniek/installatie/entree, het aanhelen van de vloer, het plaatsen van akoestisch materiaal, het maken van sparingen in de vloer t.b.v. tijdelijke geluid/lichtpaal tijdens evenementen en het vervangen van het bestaande glas aan de noordoost zijde door HR++ glas.

Het uitgangspunt van het plan is dat de herkenbaarheid van de kerk en de ruimtelijke kwaliteiten zoveel mogelijk behouden of verbeterd worden en dat de werkzaamheden ten alle tijde reversibel uitgevoerd worden.

Motivering

De paaskerk te Amstelveen uit 1962 voorziet zowel in een grote kerkzaal op de verdieping als een kleinere kerkzaal voor de jeugd en diverse nevenruimtes in het souterrain. Deze indeling komt voort uit de naoorlogse ontwikkelingen binnen de protestantse kerk waarbij het kerkgebouw niet alleen meer de plaats was waar op zondagochtend samengekomen werd maar het gebouw een centrale plek in het leven in de wijk kreeg waarbij er gedurende de hele week activiteiten in het kerkgebouw plaatsvonden.

De kerk is een goed voorbeeld van een verdiepingskerk, een vernieuwend gebouwtype dat met name in de protestantse kerkbouw na de Tweede Wereldoorlog toegepast werd. Uit architectuurhistorisch oogpunt is de kerk van belang vanwege de toepassing van een schaaldak – een hyperbolische paraboloid – dat gezien kan worden als vernieuwend binnen de eigentijdse Nederlandse architectuur. De kerk vormt een hoogtepunt in het oeuvre van architect Van Asbeck. Het exterieur van de kerk is in gave staat behouden. De hoofdzet van de kerk is nog gaaf; boven kerkzaal en beneden nevenruimtes. De afzonderlijke ruimtes zijn nog steeds als zodanig herkenbaar.

Over voorliggend plan is in het kader van vooroverleg verschillende malen schriftelijk en mondeling geadviseerd. Ik constateer dat die adviezen een beperkte invloed hebben gehad op de voorgenomen wijzigingen. Het is jammer dat een bouw- of cultuurhistorisch onderzoek, dienend als kennisdocument over de kerk en als uitgangspunt voor de in te passen onderdelen, ontbreekt bij de aanvraag. Hieronder ga ik kort in op de belangrijkste planonderdelen.

Aandachtswand

Het realiseren van een aandachtswand betekent een forse interventie in de kerkzaal. De wand blokkeert enkele vierkante vensteropeningen en oogt als een wand voor een wand, waarmee het invloed heeft op de beleving en herkenbaarheid van de architectuur. Echter, uitgaande van het beoogde gebruik is de wand goed voorstelbaar. Het levert een betere projectie op en levert tevens berguimte op. De wand is goed ontworpen en blokkeert niet de lichtstraat onder de plafondaansluiting. Ik kan daarom akkoord gaan met dit planonderdeel.

Kleur en materiaal

Positief is dat de materialen en kleuren van de nieuw in te brengen onderdelen goed zijn uitgewerkt. Bij een dergelijk monument, gekenmerkt door een grote ongedeelde ruimte, is de kwaliteit en uitstraling van het meubilair essentieel voor de beleving. Ik maak op dat hier goed over nagedacht is dat dat daarvoor de juiste keuzes gemaakt worden. Met name de nieuwe stoelen betekenen een grote

verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Over dit planonderdeel luidt mijn advies positief.

Schedingswanden

Van de oorspronkelijk drie lage wandjes in de kerkzaal, bedoeld om de intimiteit van de opstelling te versterken, is in huidig voorstel alleen het wandje/scherm aan de achterzijde onderdeel van de plannen. Dit is een belangrijke verbetering. De ongedeelde ruimte en het open vloerveld in de kerkzaal moeten zo veel mogelijk behouden blijven. In huidig voorstel komt het betreffende wandje 'los' van de vloer te staan, waardoor het minder zwaar en permanent oogt. Dat is positief. De positie is akkoord, omdat hiermee de grens tussen functionele zone (achterkant) en zaalruimte gemarkeerd wordt. Tegen dit voorstel bestaat niet langer bezwaar.

Liturgisch podium

Een uitbreiding van het liturgische podium is denkbaar om de predikant een plek te geven te midden van de gemeente. Dit sluit aan op- en faciliteert, het nieuwe hedendaagse gebruik, waarbij de predikant zich te midden van de gemeente begeeft, in plaats van op afstand. Positief is dat het nieuwe podium in materiaal en hoogte onderschikt is aan het bestaande liturgisch podium, waarmee het duidelijk als latere toevoeging herkenbaar is. Voorgestelde kleuren en materialen acht ik goed passend binnen het monumentale interieur. In samenhang met de andere elementen vormt het podium een ingrijpende, doch passende nieuwe tijdslaag.

Leuning

Het aanbrengen van voorgestelde leuning op de trap naar het bestaande liturgisch podium omwille van de toegankelijkheid van de stiltehoek is akkoord vanuit cultuurhistorie.

Luifel

Boven de bestaande entree wordt een 'luifel' of plat dak voorgesteld. Ook deze ingreep doet enigszins afbreuk aan de ongedeelde open ruimte, maar is vanuit het gebruik goed te begrijpen. De huidige situatie rondom de entree is niet optimaal en oogt rommelig. Met voorgestelde luifel, kan bovengenoemde situatie voor een belangrijk deel opgelost worden, kan techniek weggewerkt worden en ontstaat een duidelijke zone voor binnenkomst en vertrek (garderobe, ontmoeting). Daarmee brengt het ook rust ten opzichte van de huidige situatie. Voorgesteld planonderdeel is akkoord vanuit cultuurhistorie.

Preekstoel

Een onderwerp waarover in het voortraject ook veel gesproken is, betreft de preekstoel. Het verhoogde liturgische gedeelte over de gehele breedte van de kerkzaal is belangrijk en typerend voor de kerk en diens bouwtijd. Het betreft een breed en smal podium met daarop aan de linkerzijde een doopvont, in het midden een avondmaalstafel en rechts de preekstoel. Het verwijderen van de oorspronkelijke preekstoel om zo ruimte te maken voor een stiltecentrum is een zware aantasting van de cultuurhistorische interieurwaarden en de compositie van het liturgisch centrum. Het evenwicht tussen doopvont en preekstoel verdwijnt hierdoor. Dit aspect, of onderzoek naar de waarden en mogelijkheden van behoud van de preekstoel op zijn locatie, komt in de definitieve stukken niet of nauwelijks aan bod. Dat is een omissie binnen de aanvraag. Zoals reeds aangegeven behoort

de preekstol tot het liturgisch centrum en dient het als vast onderdeel van de van rijkswege beschermde kerk gezien te worden.

Vanuit cultuurhistorisch perspectief acht ik het van groot belang dat de preekstoel onderdeel van het liturgisch podium blijft. Ik kan daarom alleen instemmen met het stiltecentrum, en dus het verplaatsen van de preekstoel, onder de voorwaarde dat de preekstoel in ongewijzigde vorm ten alle zichtbaar op het verhoogde liturgisch podium blijft staan. Ik adviseer u om dit als voorwaarde aan de vergunning te verbinden.

Vervangen glas

Voorgenomen wordt om in de noordoostgevel het bestaande glas te vervangen voor HR++ glas. Over dit voornemen zijn geen detailtekeningen aangeleverd. Ook is niet bekend wat voor glas er momenteel in de kozijnen zit en of en hoe de vensters (moeten) worden aangepast om het beoogde glas te plaatsen. HR++ glas is in de meeste gevallen niet wenselijk in rijksmonumenten, waarbij, afhankelijk van het type monument en bestaande glas, de voorkeur gegeven wordt aan dun dubbelglas, waar tegenwoordig uitstekende isolatiewaarden mee gehaald kunnen worden.

Ik acht het van belang dat het bestaande glas een uniforme uitstraling behoudt. Door slechts twee glasplaten te vervangen ontstaat mogelijk een verschil in uitstraling en ook isolatiewaarde. Hierover ontbreekt de benodigde informatie, waardoor ik genoodzaakt ben, vooralsnog, negatief te adviseren over dit planonderdeel. Ik adviseer u om als voorwaarde aan dit advies te verbinden dat initiatiefnemer aanvullende informatie over bestaande vensters en glas aanlevert, alsook over de beoogde nieuwe situatie en dat de stukken door de gemeentelijke monumentencommissie worden beoordeeld.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

Onze referentie

1574936